

Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky vyhlasuje výzvu na predkladanie vzdelávacích modulov „Ako učím 20. storočie.“

Zameranie výzvy	Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky v spolupráci so Zastúpením Európskej komisie na Slovensku vyhlasuje výzvu pre učiteľov a učiteľky základných a stredných škôl (ďalej iba „učiteľov ZŠ a SŠ“) na predkladanie vzdelávacích modulov ¹ zameraných na podporu a zvýšenie kvality edukačných materiálov a metód na výučbu dejín 20. storočia a európskej integrácie. Východiskom pre vytvorenie vzdelávacích modulov je štátny vzdelávací program 2023 (viď časť „Informácia pre učiteľov a učiteľky 2. stupňa a stredných škôl“).
Cieľ výzvy	Vytvorenie databázy vzdelávacích modulov z dejín 20. storočia spracovaných vo forme metodík spĺňajúcich hodnotiace kritériá súčasného dejepisného vzdelávania.
Podciele výzvy	Zámerom výzvy je zhromaždiť odborne spracované, inovatívne a didakticky využiteľné vzdelávacie moduly k vyučovaniu dejín 20. storočia, ktoré vytvorili učitelia ZŠ a SŠ a ktoré podporujú kritické myslenie a viacero pohľadov na historické javy. Tematické celky vychádzajú z chronologickej štruktúry dejepisného vzdelávania 20. a 21. storočia a európskej integrácie. Vzdelávacie moduly sú zamerané na tieto obdobia: • 1900 – 1918: Rozpad Rakúsko-Uhorska a prvá svetová vojna (ŠVP 2023, Dejepisný komponent/dejepis: <i>Prvá svetová vojna</i>) • 1918 – 1938: Prvá Československá republika, Európa medzi vojnami, počiatky európskej integrácie (ŠVP 2023, Dejepisný komponent/dejepis: <i>Európa a Československo medzi dvoma svetovými vojnami</i>) • 1939 – 1945: Druhá svetová vojna, „Slovenský štát“ (ŠVP 2023, Dejepisný komponent/dejepis: <i>Druhá svetová vojna a Slovenská republika</i>) • 1945 – 1948: Československo medzi dvoma totalitami. Povojnové zmeny v Európe a na Slovensku (ŠVP 2023, Dejepisný komponent/dejepis: <i>Studená vojna</i>) • 1948 – 1989: Totalitná moc v strednej a východnej Európe a v Československu. Európska únia – vznik a vývoj (ŠVP 2023, Dejepisný komponent/dejepis: <i>Studená vojna a Československo za železnou oponou</i>) • 1989 – 2000: Od totality k demokracii: Slovensko, Európa a svet po páde železnej opony (ŠVP 2023, Dejepisný komponent/dejepis: <i>Zápas o demokraciu po roku 1989</i>) • 2000 – dodnes: Slovensko v globalizovanom svete. Európska únia a jej úloha globalizovanom svete (ŠVP 2023, Občiansky komponent/občianska náuka: Slovensko ako súčasť sveta) Každý žiadateľ spracuje vzdelávací modul pre minimálne jeden tematický celok. Vítané je spracovanie viacerých období a vzdelávacie moduly s tematickými celkami z druhej polovice 20. storočia.

¹ Definícia vzdelávacieho modulu je uvedená v časti „Východiská výzvy“.

Formálne náležitosti výzvy	
Vyhlasovateľ	
Názov	Ministerstvo školstva výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky (ďalej len „Ministerstvo školstva“)
	Černyševského 50, 851 01 Bratislava
Lehota na predkladanie vzdelávacích modulov projektu „Ako učím 20. storočie“	
Dátum zverejnenia výzvy	18. 06. 2025
Dátum uzatvorenia výzvy	14. 07. 2025 do 23:59 hod.
Posudzovanie žiadosti	Po doručení vzdelávacieho modulu „Ako učím 20. storočie“ Ministerstvo školstva predloženú žiadosť zaeviduje a skontroluje jej obsah a úplnosť v súlade s výzvou. Žiadosti, ktoré spĺňajú všetky podmienky tejto výzvy a sú predložené riadne, včas a vo forme určenej Ministerstvom školstva, budú Ministerstvom školstva považované za žiadosti, ktoré splnili formálne kritériá a budú postúpené Hodnotiacej komisii Ministerstva školstva pre vyhodnocovanie vzdelávacích modulov na odborné hodnotenie.
Miesto a spôsob predloženia žiadosti	
	Žiadateľ predkladá vzdelávacie moduly spolu so všetkými povinnými prílohami elektronicky prostredníctvom elektronického systému Ministerstva školstva (ďalej len „egrant systém“) najneskôr do 14.07.2025 do 23:59 hod. E-grant systém je dostupný na: https://minedu.egrant.sk. Žiadateľ pred predložením písomnej žiadosti o poskytnutie dotácie vykoná elektronickú registráciu žiadateľa. Následne vyberie výzvu „Ako učím 20. storočie“ a vyplní elektronický formulár. Žiadateľ je povinný predložiť žiadosť riadne, včas a vo forme určenej Ministerstvom školstva. Pri predkladaní žiadosti a povinných príloh je žiadateľ povinný použiť formuláre zverejnené vo výzve. V prípade, ak žiadateľ nepredloží žiadosť riadne, včas a v určenej forme, takáto žiadosť nebude považovaná za spĺňajúcu formálne kritériá a nebude postúpená komisii na odborné hodnotenie.
Kontaktné údaje poskytovateľa a spôsob komunikácie s poskytovateľom	
	Bližšie informácie o tejto výzve a príprave žiadosti je možné získať na webovom sídle https://www.minedu.sk/29012-sk/vyzvy/ „Ako učím 20. storočie“. V prípade otázok elektronickou formou na e-mailovej adrese: podporainovacii@minedu.sk. Pri zaslaní otázky na e-mailovú adresu uvedie žiadateľ v predmete správy presný názov žiadateľa. Ministerstvo školstva neposkytuje žiadateľom a ani iným osobám žiadne informácie k stavu posudzovania ich žiadostí, a to v žiadnej z fáz schvaľovacieho procesu.

Podmienky výzvy	
	Splnenie podmienok uvedených v tejto časti výzvy v žiadosti overuje Ministerstvo školstva. Ak žiadosť spĺňa tieto podmienky a je predložená riadne, včas a vo forme určenej Ministerstvom školstva, považuje sa za spĺňajúcu formálne kritériá a bude postúpená na odborné hodnotenie komisiou podľa kritérií uvedených vo výzve.
Základné hodnoty projektovej výzvy	Žiadateľ musí spĺňať nasledovné princípy: a) Hodnoty žiadateľa sú postavené na dodržiavaní základných ľudských práv a všetky aktivity žiadateľov prebiehajú v duchu inklúzie, rôznorodosti a rovnosti. b) Aktivity žiadateľa sú v súlade s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania, v súlade so školským zákonom. c) Programy, aktivity alebo služby žiadateľa sú otvorené pre všetkých účastníkov bez ohľadu na národnosť, etnicitu, náboženské vyznanie, politickú orientáciu, rodovú identitu, sexuálnu orientáciu či sociálne a triedne postavenie. d) Žiadateľ vedie svojich žiakov, spolupracovníkov a iných účastníkov vzdelávania k vzájomnej tolerancii, uznaniu a participácii, odmieta násilie, neznášanlivosť a extrémizmus. Žiadateľ odmieta odkaz totalitných režimov a ideológií, násilie, diskrimináciu a neznášanlivosť.
Formálne podmienky podania žiadosti	
Oprávnení žiadatelia	• učitelia ZŠ a SŠ v Slovenskej republike individuálne alebo ako skupina Podmienkou zapojenia sa do výzvy je vyjadrenie súhlasu žiadateľa/autora vzdelávacieho modulu, že v prípade získania podpory súhlasí s jeho následným zverejnením na portáli Viki s uvedením autorstva a dodržiavaním nariadenia o GDPR.
Obsahové vymedzenie projektov a kritériá pre odborné hodnotenie	
Východiská výzvy	Impulzom pre vyhlásenie výzvy je často konštatovaná absencia alebo nedostatočná pozornosť venovaná dejinám 20. storočia, so zreteľom na obdobie po druhej svetovej vojne po páde železnej opony a skončení studenej vojny Slovenska a Európy (najmä obdobiu po druhej svetovej vojne) najmä vo výučbe dejepisu. Výzva je zameraná na podporu učiteľov v spracovaní týchto tém do podoby využiteľných vzdelávacích modulov, ktoré môžu prispieť k posilneniu ich prítomnosti vo výučbe. <i>* Vzdelávací modul je praktický návod, ako učiť konkrétnu tému – vytvorený a vyskúšaný učiteľom, pripravený na použitie aj inými učiteľmi. Je to ucelený vyučovací materiál, ktorý sa zameriava na konkrétnu tému alebo problém. Môže obsahovať rôzne časti – napríklad metodický postup, aktivity pre žiakov, pracovné listy, otázky na diskusiu alebo odporúčanú literatúru a ďalšie zdroje.</i> Využívanie vzdelávacích modulov vo vzdelávaní prispeje k napĺňaniu cieľov: • Vyberať, navrhnuť a uplatniť metódy a postupy získavania, analýzy a interpretácie informácií vedúce k riešeniu rôznych úloh, výziev a problémov. • Rozpoznať osobnostné, sociálne, kultúrne stránky svojej identity a rešpektovať pozitívne prvky rozmanitosti ľudí a skupín v blízkom aj širšom okolí. • Analyzovať mediálne obsahy, vrátane sociálnych sietí a ich vplyv na správanie a postoje ľudí, regulovať vlastné správanie v online prostredí. • Participovať na prospešných aktivitách na rôznej úrovni, aplikovať stratégie aktívneho občianstva a spoluzodpovednosti za Slovensko, Európu a svet.

	• Porozumieť významu a princípom spoločenských a historických javov a procesov. • Chápať zmysel a význam pravidiel a povinností, uplatňovať práva ako člen demokratickej spoločnosti. • Využívať znalosti o vybraných spoločenských, geografických a historických javoch a procesoch v širších súvislostiach a rôznych kontextoch. • Vyberať, navrhnuť a uplatniť metódy a postupy získavania, analýzy a interpretácie informácií vedúce k riešeniu rôznych úloh, výziev a problémov. • Participovať na prospešných aktivitách na rôznej úrovni, aplikovať stratégie aktívneho občianstva a spoluzodpovednosti za Slovensko, Európu a svet. Zdieľanie príkladov dobrej praxe učiteľov ponúka: • priestor na širšiu diskusiu o interpretáciách dejín 20. storočia medzi učiteľmi, • zverejnené materiály budú mať potenciál prispieť k väčšej zhode pri spôsoboch dejepisného vzdelávania o 20. storočí, čoho výsledkom má byť, že žiaci dokážu ○ orientovať sa v kľúčových historických súvislostiach v priestore a čase, ○ zaujať postoj k vybranému historickému javu, osobnosti a procesu významnému pre európsku kultúru a svetové dejiny.
Informácia pre učiteľov a učiteľky 2. stupňa a stredných škôl	Východiskom pre vytvorenie vzdelávacích modulov sú ciele vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť zo štátneho vzdelávacieho programu 2023, nakoľko: Ciele a kompetencie • ŠVP 2023 poskytuje detailnejšie a aktualizované ciele vzdelávacej oblasti „Človek a spoločnosť“ vrátane dejepisného komponentu. Učiteľom pomôžu jasnejšie definovať, na aké výkonové (a obsahové) štandardy sa zamerať a ako a aké spôsobilosti historickej gramotnosti u žiakov a žiačok rozvíjať. Kritické myslenie a multiperspektivita • Vychádza z princípov historického myslenia a historickej gramotnosti - tento koncept obsahuje viacero zručností. Vzdelávací modul má byť nielen informatívny, ale aj podnetný k diskusii a kritickému mysleniu v súvislostiach a hodnoteniu príčin a dôsledkov historických udalostí a procesov, pričom dôležitá je čitateľská, vizuálna a mediálna gramotnosť - teda analytická práca s informáciami a ich zdrojmi. Ciele ŠVP 2023 kladú väčší dôraz na tieto spôsobilosti a prispievajú k hlbšiemu Poznaniu a porozumeniu historických javov, procesov a súvislostí a ich súvisu s dnešným dňom. Príprava na budúcnosť • Aj keď učelia ZŠ a SŠ v súčasnosti učia podľa iných ŠVP (na ZŠ napr. ŠVP 2015), príprava vzdelávacích modulov v súlade s cieľmi ŠVP 2023 dáva príležitosť postupne aktualizovať prípravu na vyučovanie dejepisu. Takýto proaktívny prístup pomáha udržiavať kvalitu a konzistenciu vyučovacieho procesu v dlhodobom horizonte. Adaptácia na meniace sa požiadavky spoločnosti • Spoločnosť a pracovný trh sa neustále menia, preto je rovnako potrebné aktualizovať aj metódy a prístupy vo vzdelávaní, ktoré vedú k získavaniu spôsobilostí, v minulosti menej akcentovaných. Vzdelávacie moduly podľa cieľov v ŠVP 2023 môžu byť príležitosťou pre učiteľov, aby rozšírili svoje metodické portfólio a osvojili si nové prístupy, ktoré majú potenciál zatraktívniť vyučovanie dejepisu a podporiť očakávané spôsobilosti žiakov. Profesijná príležitosť a rast • Práca s novým ŠVP a jeho cieľmi môže byť vnímaná aj ako investícia do vlastného profesionálneho rozvoja.

	Posilnenie spolupráce a výmeny skúseností Prípravou vzdelávacích modulov vzniká priestor pre spoluprácu medzi učiteľmi ZŠ a SŠ. Predpokladáme, že zdieľanie overených metód, nápadov a inovatívnych riešení podporí kolegiálnu spoluprácu a vytvorí databázu, ktorá bude slúžiť ako zdroj inšpirácie pre ostatných pedagógov.
Aktivity projektu	Tvorba vzdelávacích modulov k vyučovaniu dejín 20. storočia V moduloch predložených učiteľmi očakávame spracovanie nasledovných aspektov: - originálne metodické prístupy reagujúce na konkrétnu výzvu primárne v rámci vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť alebo Jazyk a komunikácia. Spracovanie tém z iných predmetov, resp. vzdelávacích oblastí sú vítané. - didaktické námety spracovania jednotlivých tém (napr. vyučovacie hodiny, vyučovacie jednotky, tematické dni, miniprojekty, aktivity); - dôraz na rozvoj kľúčových kompetencií žiakov: kritické myslenie, práca s historickými prameňmi, porozumenie historickým súvislostiam, interpretácia a diskusia; - presahy do iných spoločenskovedných disciplín, napr. sociológia, ekonómia, antropológia, politológia (v ŠVP 2023 „Občiansky komponent“); - spracovanie kontroverzných, menej známych alebo opomínaných tém dejín 20. storočia s využitím s využitím bádateľskej metódy dejepisu; - praktickú prenositeľnosť do reálnej výučby zameranej na historické obdobia, resp. míľniky 20. storočia, ktoré významne formovali vývoj dnešnej Slovenskej republiky; - využitie multimediálnych prvkov, ako sú interaktívne a audio knihy, videá, odkazy na dobové zdroje (napr. novinové články, rozhlasové vysielanie, fotografie a pod.), gamifikácia..., ako i umelej inteligencie (AI) v dejepisnom vzdelávaní - práca s príkladmi z obdobia staroveku a stredoveku (autoritárske a totalitné spôsoby vlády, hoaxy, násilie na menšinách...) Študijná cesta do Bruselu (jeseň 2025) - pre 20 autorov vzdelávacích modulov, ktoré budú mať najvyššie bodové hodnotenie, pripraví Zastúpenie Európskej komisie v Bratislave študijnú cestu do Bruselu s návštevou Európskej komisie, Európskeho parlamentu, a účasťou na diskusii o aktuálnych témach v rámci EÚ. - v prípade vypracovania vzdelávacieho modulu v skupine do Bruselu pôjde jeden zástupca za skupinu.
Štruktúra predkladaného vzdelávacieho modulu	Základné údaje o module - názov témy, - anotácia, - väzba na ŠVP 2023 (ciele, tematický celok, výkonový a obsahový štandard), - formulované ciele vzdelávacieho modulu, - predpokladané zručnosti a vedomosti žiakov. Potrebná príprava na realizáciu - zoznam potrebných materiálov a pomôcok, - poznámky k organizácii triedy a priebehu hodiny. Scenár vyučovania (so zdôvodnením výberu metód) - prehľad činností žiakov a metodické poznámky k ich realizácii, - evokácia a zhrnutie predchádzajúceho učiva, - inovatívne spracovanie témy a navrhované aktivity, - záverečná reflexia žiakov.

	Súvislosti a rozšírenia - námety na alternatívne alebo rozširujúce úlohy, - zadania pre zvedavých žiakov a žiačky. Zdroje - zoznam použitých materiálov a odporúčaná literatúra. Podporné materiály (ppt, videá...) - slúžia ako pomôcka počas práce so žiakmi. Keďže nie je cieľom zahltiť kolegov učiteľov množstvom materiálov, žiadame Vás iba o také materiály, ktoré reálne na hodinách požívate a ktoré majú vzhľadom na vyučovaciu jednotku primeranú dĺžku.
Hodnotiace kritériá	Vzdelávací modul musí byť vypracovaný na základe skúsenosti predkladateľa s vyučovaním predkladaných tematických celkov (s. 1), ktoré musia byť už zrealizované a vyhodnotené učiteľom. Kritériá na hodnotenie vzdelávacích modulov <u>1. Odborná a obsahová kvalita (25 bodov)</u> - Súlad s cieľmi, výkonovými a obsahovými štandardami Štátneho vzdelávacieho programu 2023 - Presnosť a historická korektnosť údajov - Rôznorodosť, relevantnosť a vyváženosť prezentovaných pohľadov na historické udalosti - Využívanie rôznorodých historických prameňov a rôznych perspektív na historické zdroje a rôznorodé perspektívy - Vzdelávacie ciele sú konkrétne, merateľné a opisujú očakávané znalosti, zručnosti alebo postoje žiakov. <u>2. Didaktická a metodická kvalita (40 bodov)</u> - Využitie inovatívnych a aktivizujúcich vyučovacích metód - Podpora rôznych štýlov učenia (vizuálne, auditívne, kinestetické) - Jasná štruktúra a zrozumiteľnosť materiálu pre učiteľov a žiakov - Bádateľské úlohy zamerané na rozvoj historickej gramotnosti a práce s historickými prameňmi a rôznorodými zdrojmi informácií - Podpora kritického myslenia a analytických schopností žiakov - Prepojenie s reálnymi historickými situáciami a ich dopadom na súčasnosť - Adaptabilita na rôzne vedomostné úrovne žiakov (modul obsahuje úlohy rôznej náročnosti) - Príklad hodnotenia a spätnej väzby <u>3. Kreativita a inovatívnosť (15 bodov)</u> - Originálnosť prístupu a spracovania témy - Využitie digitálnych technológií, interaktívnych prvkov, digitálnych edukačných zdrojov a umelej inteligencie - Interdisciplinárny prístup - využívanie medzipredmetových súvislostí <u>4. Praktická využiteľnosť (20 bodov)</u> - Časová realizovateľnosť v rámci vyučovacej hodiny/tematického celku - Jasné pokyny na implementáciu pre učiteľa - Zrozumiteľnosť priložených materiálov(5 b) - Dostupnosť priložených zdrojov Celkové hodnotenie: 100 bodov

Výstupy	• zverejnené vzdelávacie moduly k témam vyučovania dejepisu 20. storočia na portáli Viki (https://wiki.iedu.sk/landing)
Výsledky	• databáza vzdelávacích modulov, ktoré pokrývajú všetky tematické celky 20. storočia, • zdieľanie overených príkladov dobrej praxe, • posilnenie povedomia o európskej integrácii, • vytvorenie, resp. posilnenie siete učiteľov zameranej na túto tému.
Predpokladaný/ očakávaný dopad	Projekt má potenciál významne prispieť k podpore inovatívnych prístupov vo vyučovaní a k zvyšovaniu kvality dejepisného vzdelávania v oblasti dejín 20. storočia. Tento dopad sa prejaví v rovinách: 1. Formálne vzdelávanie: • zlepšenie dostupnosti a kvality výučbových materiálov v súlade s požiadavkami ŠVP 2023, • zvýšenie kvality výučby dejepisu prostredníctvom moderných a odborne spracovaných vzdelávacích modulov, • inšpirácia k inováciám vo vyučovaní. 2. Učitelia: • podpora profesijného rastu, • rozvoj profesijného spoločenstva učiteľov dejepisu, • posilnenie odborného a spoločenského statusu učiteľov, • zvýšenie motivácie a sebavedomia pedagógov pri využívaní moderných didaktických metód a tém politického a spoločenského vývoja v Československu, Slovensku a v Európe v 2. polovici 20. storočia. 3. Žiaci: • rozvoj zručností potrebných pre prácu s historickými informáciami, t. j. vyhľadávanie, bádanie, analýza, interpretácia rôznych typov prameňov a informácií, • osvojenie si primeraných znalostí o kľúčových historických, spoločenských a geopolitických udalostiach 20. storočia a v kontexte európskej integrácie, • formovanie, resp. rozvíjanie demokratických hodnôt, kritického myslenia a občianskej gramotnosti • zvýšenie schopnosti žiakov odolávať historickým manipuláciám, hoaxom a pod.
Časový plán výzvy	• 18. jún 2025 ○ vyhlásenie výzvy • 14. júl 2025 ○ termín odovzdania vzdelávacích modulov • júl – august 2025 ○ zasadnutie komisie na výber najlepších vzdelávacích modulov • september 2025 ○ vyhlásenie výsledkov • september 2025 ○ zverejnenie vybraných vzdelávacích modulov „Ako učím dejiny 20. storočia.“ • október 2025 ○ cesta učiteľov do Bruselu